

Magdalena
RUSNAC-FRĂSINEANU

dr., conf. univ., Centrul de Excelență în Educație
Artistică Ștefan Neaga

Reflecții privind necesitatea adaptării curriculare în învățământul profesional tehnic

Rezumat: În contextul realizării procesului educațional din învățământul profesional tehnic în baza Curriculumului Național, la disciplinele obligatorii din componenta liceală se constată un număr redus de ore la programele de formare profesională tehnică secundară, postsecundară și postsecundară nonterțiară. Astfel, articolul conține unele reflecții și argumente privind necesitatea adaptării curriculare în învățământul profesional tehnic.

Cuvinte-cheie: învățământ profesional tehnic, învățământ liceal, unități de conținut, Curriculum Național, Plan-cadru.

Abstract: In the context of carrying out the educational process the VET system based on the national curricula for the compulsory disciplines in lyceum education it is determined a reduced number of hours in the Secondary, Post-secondary and Post-secondary non-tertiary VET training programs. Thus, the article contains some reflections and arguments on the need for curricula adaptations in Vocational Education and Trainig (VET).

Keywords: Vocational Education and Trainig (VET), lyceum education, content units, National Curricula, the educational framework plan.

Eudochia CEBAN

gr. did. I, Colegiul Pedagogic Alexei Mateevici
din Chișinău

Alinierea învățământului profesional tehnic la învățământul general în vederea implementării Curriculumului Național (componenta liceală) generează dificultăți în activitatea cadrelor didactice, astfel încât abordarea subiectului privind adaptarea documentului curricular la programele de învățământ constituie o chestiune absolut necesară

Ciclul liceal, în învățământului profesional tehnic, se organizează în baza Planului-cadru pentru programele de studii de învățământ profesional tehnic secundar, aprobat prin Ordinul Ministerului nr. 488/2019, și a Planului-cadru pentru învățământul liceal în cadrul programelor integrate de formare profesională tehnică postsecundară, aprobat prin Ordinul Ministerului nr. 701/2020. Componenta disciplinelor de profil din planurile de învățământ elaborate și aprobate pe meserii, în învățământul profesional tehnic secundar, sau pe specialități, în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, duce la diminuarea numărului de ore la disciplinele obligatorii din componenta liceală, fapt care pune în sarcina cadrelor didactice selectarea sau comasarea unităților de conținut.

Prinși între unitățile de conținut planificate în Curriculumul Național și numărul redus de ore din planurile de învățământ, cadrele didactice se află în alerta de a reuși predarea calitativă a temelor, dezvoltând la elevi un mod de gândire activ, critic, combativ, constructiv etc.

Un exemplu elocvent în acest sens este disciplina *Educație pentru societate*, implementată în învățământul profesional tehnic în ultimii trei ani, prin prisma curriculumului reconceptualizat la *Educație civică*, aprobat de Minister prin Ordinul nr. 1124 din 20 iunie 2018, parte componentă a Curriculumului Național, care reprezintă un act normativ reglator, prevăzut pentru clasele gimnaziale și liceale.

Disciplină obligatorie în învățământul liceal, cu 104 ore planificate, *Educație pentru societate* în învățământul profesional tehnic secundar, la programele cu o durată de 1-2 ani de studii, se regăsește în Lista orientativă a disciplinelor opționale recomandate, cu 24 de ore planificate pentru programele cu durata de studii de un an și 32 de ore pentru programele cu o durată de studii de 2 ani. În cazul programelor de formare profesională tehnică secundară conexe, cu o durată de studii de 3 ani, cursul respectiv este obligatoriu, având un număr total de 54 de ore (30 de ore planificate în anul II de studii și 24 de ore – în anul III) [9].

Conform numărului de ore planificate per program, constatăm că la programele de formare profesională tehnică secundară cu durata de un an decalajul este de (-80) de ore, la programele de formare profesională tehnică secundară cu durata de 2 ani – de (-72) de ore, iar la programele de formare profesională tehnică secundară conexe, cu durata de studii de 3 ani, diferența constituie (-50) de ore. În scopul asigurării unui parcurs educațional incluziv și prietenos elevilor, cadrul didactic, în procesul de formare a competențelor necesare la disciplină, adaptează parcursul educațional la specificul programului de formare profesională tehnică. Astfel, adaptările acestui parcurs, inclusiv prin reducerea unităților de conținut, le provoacă cadrelor didactice incertitudini privind:

1. Importanța unităților de conținut selectate;
2. Respectarea consecutivității subiectelor abordate, în vederea dezvoltării descriptorilor de competență;
3. Dezvoltarea corectă a competențelor, pentru generarea și consolidarea societății democratice;
4. Pregătirea eficientă a elevilor pentru viață ca cetățeni activi într-o societate democratică;
5. Oferirea resursei complete pentru planificarea și implementarea predării, învățării și evaluării competențelor legate de cultura democratică și cea a dialogului intercultural, astfel încât să existe transparență și coerență pentru toți cei

interesați;

6. Conceptualizarea competențelor necesare pentru a fi un membru activ al unei culturi democratice în cadrul oricărui grup social;
7. Dezvoltarea abilităților de convingere, printr-o comunicare coercitivă;
8. Mobilizarea și aplicarea valorilor, atitudinilor, abilităților, cunoștințelor relevante și a unei înțelegeri relevante pentru a răspunde adecvat și eficient la cerințele, provocările și oportunitățile pe care le prezintă un anumit tip de context ș.a.

La programele de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară, disciplina *Educație pentru societate* are statut obligatoriu, cu o oră planificată săptămânal, pe parcursul a 30 de săptămâni, timp de 3 ani de studii (15 săptămâni - semestrul I și 15 - semestrul II) [8]. Pentru că durata anului de studii la componenta liceală constituie 30 de săptămâni, elevii din învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar desfășoară un număr mai mic de ore comparativ cu cei din învățământul liceal. Având în vedere că, în conformitate cu prevederile Planului-cadru pentru învățământul liceal în cadrul programelor integrate de formare profesională tehnică postsecundară, la disciplinele obligatorii (componenta liceală) sunt prevăzute 30 de săptămâni, iar în învățământul liceal, conform prevederilor art. 22, alin. (1), din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634), sunt planificate 35 de săptămâni în clasele a X-a și a XI-a și 34 de săptămâni în clasa a XII-a, în ambele cazuri cu o oră planificată săptămânal la disciplina *Educație pentru societate*, aplicând formula 5 ore*2 ani de studii (cl. a X-XI-a) + 4 ore (cl. XII) obținem (-14) ore diferență de program [10]. În acest context, cadrele didactice, pentru anul I și II de studii, adaptează planurile de lungă durată fie prin excluderea a 5, iar pentru anul III – a 4 unități de conținut din curriculumul la disciplina *Educație pentru societate*, fie, după caz, abordează două subiecte în cadrul unei ore academice.

Adaptarea unităților de conținut la programele de formare profesională tehnică creează o altă problemă, la fel de stringentă, privind evaluarea elevilor în baza Metodologiei de evaluare prin descriptori la disciplina educație pentru societate (clasele V-VII și X-XII), aprobată prin Ordinul Ministerului nr. 894/2020 [7]. Excluderea sau comasarea unor unități de conținut duc la imposibilitatea de formare a competențelor pentru cultura democratică și atingerea obiectivelor stabilite la evaluarea prin descriptori la disciplină. În acest sens se face imperios necesară elaborarea unei *Metodologii de evaluare prin descriptori la disciplina Educație pentru societate în învățământul profesional tehnic*, care ar reglementa modul de organizare a procesului de evaluare.

Considerăm că pentru o evaluare obiectivă și echitabilă este necesară cuantificarea descriptorilor de competență per programe de formare profesională tehnică secundară cu durata de 1-2 ani și programe de formare profesională tehnică secundară conexe, cu durata de 3 ani de studii, cât și la programe de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară.

CONCLUZII

În contextul celor relatate supra, se prezintă următoarele concluzii:

1. Numărul de ore planificate la disciplina Educație pentru societate la programele de formare profesională tehnică secundară, postsecundară și postsecundară nonterțiară, conform Planului-cadru pentru programele de studii de învățământ profesional tehnic secundar, aprobat prin Ordinul Ministerului nr. 488/2019 și Planului-cadru pentru învățământul liceal în cadrul programelor integrate de formare profesională tehnică postsecundară, aprobat prin ordinul Ministerului nr. 701/2020, este relativ mic comparativ cu numărul de ore planificat în învățământul liceal, conform prevederilor Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal.

2. Numărul de ore la disciplina *Educație pentru societate* în învățământul profesional tehnic nu poate fi echivalat cu cel din învățământul liceal din motiv că Planurile de învățământ per programe, elaborate în conformitate cu prevederile Planului-cadru pentru programele de studii de învățământ profesional tehnic secundar, aprobat prin Ordinul Ministerului nr. 488/2019 și Planul-cadru pentru învățământul liceal în cadrul programelor integrate de formare profesională tehnică postsecundară, aprobat prin Ministerului nr. 701/2020, în asociere cu Planul-cadru pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar în baza sistemului de credite de studii transferabile, aprobat prin Ordinul Ministerului nr. 1205/2015, conțin componenta disciplinelor de profil, ceea ce duce la diminuarea numărului de ore la disciplinele obligatorii din componenta liceală.

3. Actele normative cu privire la organizarea procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina *Educație pentru societate* nu sunt adaptate la necesitățile învățământului profesional tehnic secundar, postsecundar și postsecundar nonterțiar, ceea ce creează dificultăți cadrelor didactice în organizarea procesului educațional.

RECOMANDĂRI

În scopul soluționării problemelor identificate în rezultatul cercetării efectuate, se prezintă următoarele recomandări:

1. Adaptarea actelor normative cu privire la organi-

zarea procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina *Educație pentru societate* la necesitățile învățământului profesional tehnic secundar, postsecundar și postsecundar nonterțiar;

2. Elaborarea și diseminarea materialelor didactice în vederea organizării și predării lecțiilor la disciplina *Educație pentru societate* în învățământul profesional tehnic;
3. Organizarea sesiunilor de formare profesională a cadrelor didactice din învățământul profesional tehnic în vederea implementării actelor normative la disciplina *Educație pentru societate*.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Curriculum de educație civică prin noua disciplină *Educație pentru societate*, clasele V-XII.
2. Dascăl S., Lîsenco S., Popa D. et al. Ghidul profesorului, *Educație pentru societate*, clasa a X-a. Chișinău, 2020.
3. Galanton D., Elpujan O., Rus C. et al. Ghidul profesorului, *Educație pentru societate*, clasa a XI-a. Chișinău, 2020.
4. Ghidul profesorului la disciplina *Educație pentru societate*, clasa a XII-a.
5. Gollob R., Krapf P. Participarea la democrație. Planuri de lecție privind educație pentru cetățenie democratică și pentru drepturile omului pentru învățământul secundar superior. Vol. IV. Consiliul European, 2010.
6. Gollob R., Krapf P. Predarea democrației. O colecție de modele de educație pentru cetățenie democratică și pentru drepturile omului. Vol. VI. Consiliul European, 2010. Pe: https://mecc.gov.md/sites/default/files/ghid_clasa_xii_final.pdf
7. Metodologia de evaluare prin descriptori la disciplina *Educație pentru societate* (clasele V-VII și X-XII), aprobată prin OMECC nr. 894/2020;
8. Plan-cadru pentru învățământul liceal în cadrul programelor integrate de formare profesională tehnică postsecundară, aprobat prin Ord. MECC nr. 701/2020.
9. Plan-cadru pentru programele de studii de învățământ profesional tehnic secundar, aprobat prin Ordinul MECC nr. 488/2019.
10. Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2021–2022. Pe: https://mecc.gov.md/sites/default/files/_plan_cadru_20212022_pt_siteul_mecc_plasat_la_20.04.2021.pdf
11. Repere metodologice privind organizarea procesului educațional la disciplinele școlare *Educație pentru societate/Educație civică* în anul de studii 2020-2021.